

JOVENIVOLA

Gener 1956

Amb la vinguda de l'any 1956 commemorem el Xè. aniversari de la presa de possessió com a Director de l'"Orfeó Català" del Mestre Lluís Maria Millet.

No cal remarcar la transcendència de l'efemèrides; volem tan sols manifestar el nostre agraïment al Mestre Lluís Maria Millet pel ressorgiment artístic, insospitat fa deu anys, que ens fa sentir verament satisfets de la tasca realitzada, i ens dona l'esperança ferma per a seguir avant amb la seguretat de sempre.

I, parlant d'altra cosa, no voldriem acabar sense presentar-vos una nova secció de "JOVENIVOLA": la Secció filològica. La redacció, en publicar-la periòdicament, no pretén altra cosa, que servir en quant ens sigui possible la puresa de la nostra llengua, realitzant així a mida de nostres forces, un acte d'apostolat, completament agermanat amb els fins de la nostra Institució.

EL PERQUÈ SÓC CHORISTA DE L'"ORFEÓ CATALÀ"

Tenia dos anys quan, amb els meus pares, ens vàrem absentar de Barcelona, d'on sóc fill. Després de recórrer amb ells Aragó, les dues Castelles, les Vascongades i part de França, tornàrem a la Ciutat Comtal, al cap de divuit anys.

Era el diumenge 13 de juny del 1913 que el meu pare, després de dinar, em va dir: "Aquesta tarda et portaré a veure algunes coses de Barcelona". I com que vivíem al carrer de Massanet (una travessia de Santa Caterina), el primer que em va ensenyar fou el Palau de la Música Catalana i estatge de l'"Orfeó Català". No podeu imaginar-vos la impressió que em va produir veure el magnífic edifici. Vaig dir al meu pare que aquí només hi devien cantar els rics, i com que ell coneixia les meves aficions per a la música i el cant, em contestà que no era exclusiu dels potentats; però em va semblar que no n'estava molt convençut. De totes maneres, va afegir que la veu no tenia fronteres i que, a més, els rics el que volen és recrear-se amb la música.

Va passar un any, que fou quan l'"Orfeó Català" va tornar de la seva triomfal anada a París i Londres, i llavors vaig començar a fer gestions i vaig saber que davant de casa meva vivia un jove anomenat Conrad Manauta que cantava a l'"Orfeó" i la meua mare s'informà de les condicions per entrar al Chor, i com que jo hi vaig estar conforme, fou quan en Manauta em va proposar i vaig ingressar com a solfista. El Mestre Salvat em provà la veu i em posà a segon tenor. També em feren revisar pel metge i després de quatre dies d'espera, el dimarts 20 de juliol del 1914, vaig començar amb les notes Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si, Do.

Després va venir un professor de vocalització anomenat Sr. Serra, i també em provà la veu, posant-me llavors amb els baixos, i així vaig continuar fins que em donaren d'alta per a ingressar al Chor, que fou el dia 5 d'agost del 1915, amb l'alegria per part meua que us podeu imaginar.

El meu debut com a orfeonista, va ésser en el concert del mes d'octubre del mateix any 1915, Festa de la Música Catalana, amb "L'Arca de Noè" i "Corpus". Amb quina emoció cantava jo! Els meus pares vingueren a presenciar el debut; la meua mare plorava en veure la meua emoció en aquell concert, que presidia la Reina de la Festa, Srta. Dolors Roig i Tintorer.

El dia 2 de juliol del 1916 vaig fer la primera excursió amb l'"Orfeo" que va ésser a Mataró, a la tarda. Cantàrem al Teatre Clavé.

El 23 del mateix mes i any anàrem a Montserrat per tal de celebrar el 25è. aniversari de la fundació de l'"Orfeo Català".

Fou un espectacle impressionant de debó, quan cantàrem "La mort de l'escolà", a la plaça del Monestir. El nostre inoblidable President, Sr. Cabot, plorava a llàgrima viva. Tot produí una profunda emoció.

El 4 de novembre del 1917 anàrem a Girona, amb motiu de les festes de Sant Narcís.

I així successivament, car si hagués de puntualitzar tots els llocs on he estat amb l'"Orfeo", seria una llista interminable. No em puc estar, però, d'esmentar els més destacats.

Una de les coses que més emoció em causaren, s'escaigué el 25 d'agost del 1918 en què, celebrant el sant del qui fou el nostre plectre Mestre Lluís Millet, i després de l'acostumada ballada de sardanes, en acomiadar-nos d'ell, una bona colla de cantaires ens posàrem darrera seu, tots en fila, un després de l'altre, com si executéssim una "gamba" i l'acompanyàrem fins a casa seva, entonant una espècie de salmòdia: Si, Si, Si; Si, Si, Re, Do, Si, etcètera. I així, sempre darrera seu, recorreguérem la sala d'assaigs, el vestibul, pujàrem per l'escala principal del Palau, seguïrem per darrera les llotges de la sala, de l'escenari i escales amunt, fins a la porta del seu pis, on el Mestre s'acomiadà de tots nosaltres, donant-nos el "Bona nit!" amb cara de satisfacció i somrient, però emocionadíssim. També ho estàvem tots nosaltres, i en baixar jo l'escala em sentia com un mus a la gorja.

El dia 23 de febrer del 1919 donàrem un concert a benefici de la família del qui fou chorista de l'"Orfeo Català", el jovecell Joan Benet i Casals, mort en circumstàncies tràgiques, i fill d'un altre ex-orfeonista, Ramon Benet. Aquest darrer, a més, fou portant de la Senyera en els actes de l'"Orfeo"; després se n'encarregà en Capmajor, passà a en Ventureta i, per últim, me l'encomanaren a mi i continuéssent-ne el portant.

Els dies 27 de febrer i 6 de març del 1921 es donaren les primeres audicions de la gran "Passió de N.S. Jesucrist, segons Sant Mateu", de Bach.

Era el dimecres, 29 d'abril del 1925, a les 6'20 del matí, que sortírem de l'Estació de França cap a Roma, on arribàrem el dijous, a les 11'30 de la nit. Allí ens estatjàrem a l'Hotel Pineta.

El dia 3 de maig oírem la missa a Sant Joan de Laterà. En sortir es tiraren les fotografies que són ben conegudes. El mateix dia assistírem a la Basílica de Sant Pere i vam veure la cerimònia de l'entrada del Papa Pius XIè. al Temple i sentírem els motets que cantà la Capella de Sant Pere.

El dilluns 4 de maig es féu la presentació de l'Orfeó Català al Sant Pare, al qual besàrem l'anell i ens obsequiaren amb una medalla commemorativa del Jubileu de l'Any Sant, que encara conservo. Després cantàrem "La mort de l'escolà" i "El cant dels ocells".

El dimarts, dia 5, al matí, anàrem a la Sala "Augusteo" per tal d'assajar, i a la tarda tingué lloc el primer concert.

El dia 6, a un quart de vuit del matí, missa a la Sala de Beatificacions del Vaticà, acabada la qual visitàrem les sales i galeries vaticanes i admiràrem les obres i pintures allí aplegadas.

L'endemà, després de la missa que el Pare Abat Simó celebrà a l'Església de Santa Cecília, anàrem al Coliseu i al Fòrum romà. En haver dinat, donàrem el segon concert, al final del qual el públic que emplenava la sala, ens féu una gran ovació i ens ofrenà una corona de llorer.

En sortir del magnífic concert de la tarda, ens dirigírem a l'Hotel, a sopar. I com que ja havien acabat els actes oficials de l'Orfeó a Roma i tots estàvem entusiasmats dels triomfs assolits, en la intimitat de l'Hotel esclataren expansius i vibrants els cants de la nostra terra, fins que calgué anar a dormir, no sense abans preparar les maletes.

Al dia següent, 8 de maig, ens llevàrem a les 4 del matí i ja preparats per al viatge de retorn a Barcelona, passàrem a la porta de l'Hotel, on ens esperaven els autocars que ens traslladaren a l'estació. Abans d'arrancar el tren, el Mestre Pujol volgué comprovar si tots els excursionistes eren allí. Ell sempre tan dinàmic, tornà a l'Hotel per assegurar-se que no hi havia quedat ningú dormint, i en regressar a l'estació sortírem cap a Gènova, on sopàrem; arribada a la matinada a Marsella, on esmorzàrem, i finalment, després d'una aturada de dues hores a la frontera franco-espanyola, fèrem via cap a Barcelona, on arribàrem el dia 9, a tres quarts d'onze de la nit i fèrem objecte d'una gran rebuda.

El diumenge següent, el Club de Futbol "Barcelona", com a homenatge a l'Orfeó Català pels seus èxits a Roma, ens invità a un partit de futbol entre l'esmentat Club i el "Júpiter". Una derivació d'aquest partit motivà la clausura del camp del "Barcelona" i de l'Orfeó Català, des del 24 de juny fins el 13 d'octubre d'aquell any 1925.

Una altra excursió memorable en la qual vaig participar, fou la de Sevilla i València, l'any 1930. El dia 3 de maig sortírem de Barcelona. A Tortosa parà el tren i una Comissió saludà els Mestres Milet i Pujol. A Ulldecona tenim una agradosa sorpresa, car tot el poble estava a l'estació amb l'Orfeó Montsià i la seva Senyera, per a tributar una entusiasta ovació a la nostra Entitat. Fou un espectacle impressionant.

Arribàrem a València sense novetat, a les 12 de la nit, i després d'un canvi de màquines, continuà el viatge. A Albacete es presentaren els venedors de navalles, que en feren una bona venda i fins jo en vaig comprar una de petita, com a record. Després, Alcázar de Sant Joan, on esmorzàrem. I a Còrdova, on arribàrem prop la una del migdia. A l'estació ens esperaven els diputats de Riba, Bastardas i Fradera, representants de la Diputació de Barcelona, i el Vice-President de l'Orfeó Català, senyor Vicens de Moragas amb els seus fills. Tot seguit ens traslladàrem a la Mesquita, avui Catedral, on oírem la missa que oficià Mossèn Puntí per als choristes i acompanyants. A pe

tició dels seminaristes, les noies cantaren la "Pregària a la Verge del Remei", i tots junts "Al cel blau", fent el solo en Torra. Després, recollirem la bossa amb el dinar i altre cop al tren.

A les 6 de la tarda del diumenge 4 de maig, arribàrem a Sevilla. Tota l'andana de l'estació era un formiguer de gent que ens esperava. Al davant hi havia l'Alcalde d'aquella ciutat, Comte de Halcón, el President de la Diputació Sr. Sarasua, el Comissari Regi de l'Exposició Sr. Cañal i altres entitats i representacions.

Tot foren salutacions i visques fins que sortírem de l'estació. Tots els expedicionaris ens aposentàrem al Nervión, la ciutat jardí, apartada del centre de la població.

Al dia següent, després de descansar del viatge, visitàrem els barris típics com Triana, l'Alcàsser, amb decoracions de ceràmiques i en fi, tota la ciutat del Guadalquivir i la "Torre del Oro".

El que més cridà l'atenció dels sevillans, fou en veure ballar sardanes i sentir la Cobla, a la Plaça de Sant Fernando. Després del segon concert, en donàrem un altre de popular a la Plaça de Sant Francesc, la nit del 7 de maig, que fou veritablement apoteòsic i ens deixà un gran record a nosaltres i als sevillans; nit de triomf per a l'"Orfeó Català", com ho foren també els altres concerts, i d'efusió entre ambdós pobles; car volien portar-nos demunt les espatlles. Sortosament, sortírem pel darrera de l'Ajuntament i pujàrem als autònibus que ens esperaven. Amb tot, els que sortien de la Plaça en veure un autònibus dels nostres, ens aplaudien amb entusiasme i donaven visques a l'"Orfeó Català". Així arribàrem al nostre estatge molt emocionats pel gran espectacle que acabàvem de viure.

Un altre acte inoblidable fou la festa que ens dedicà l'Alcalde de Sevilla a "Fuente Quintillo". Quina tarda més deliciosa passàrem! Encara recordo els "toreros" espontanis, entre ells en Capmajor i en Ma-bras, torejant "becerros". Per cert que el Mestre Millet sofria molt i no parà de cridar-los fins que deixaren la "corrida".

L'endemà, novament a l'estació que estava més plena de gent que a la nostra arribada. L'acomiadament que ens feu el poble i les Autoritats de Sevilla, fou també grandíol. En arrencar el tren, esclatà una ovació tan gran, que ens deixà a tots perplexes d'emoció.

Ja som camí de València altra vegada, on arribàrem el dia següent i també ens dedicaren una entusiasta rebuda. Passàrem la nit i a l'endemà tingué lloc el concert en el Teatre Principal. Com que fou organitzat només per als components de la Filharmònica, restaren disgustats els qui no hi pogueren entrar. El públic sortí entusiasmats. Visitàrem els llocs més importants de la ciutat i tothom ens obsequiava.

El mateix dia del concert, a dos quarts d'onze de la nit, sortírem de la Ciutat del Túria, acomiadant-nos una gran gentada amb visques a l'"Orfeó Català", correspostos per nosaltres amb visques a València, en mig d'una brillant voleiadissa de mocadors, fins que el tren es perdé de vista.

Durant el viatge els temes de tota conversa foren el triomf de l'"Orfeó" a València i la satisfacció que tots sentíem. A penes apuntava el dia entràrem a Catalunya, i a Ulldecona, els fidels amics d'allí, saludaren els expedicionaris victorejant també la nostra Entitat, que fou una nota molt simpàtica i emotiva. El natural cansament començà ensenyorir-se de tots nosaltres, fins arribar a Barcelona l'endemà, diumenge, a les 8 del matí, on ens deixondí l'entusiasta rebuda que ens

Peren l'Alcalde accidental, Sr. Martínez Domingo, que saludà i felicità el Mestre Lluís Millet en nom de la Ciutat, el nombrós públic, representacions d'Entitats orfeòniques i els nostres familiars.

En molts altres actes i excursions de l'"Orfeó Català" he pres part i tots de record inoblidable, alguns en aquests darrers anys, com l'anada a Mallorca, Madrid, París, etcètera.

Fou justament el dia 8 de desembre del 1941, cap a les quatre de la tarda, que m'estava a casa d'on feia tres dies que no sortia per no trobar-me bé. Tot d'una trucuen a la porta i en obrir, em trobo amb en Josep Lladó, que em diu: "Ja sap que ha mort el Mestre Millet?". No us podeu imaginar la profunda impressió que la trista nova em va produir. Vaig vestir-me de seguida i vaig córrer a retre-li el darrer tribut. Déu tingui en la seva Santa Glòria l'estimat fundador i Director de l'"Orfeó Català".

! Qui ens havia de dir que quatre anys després, en el mateix mes de desembre, vigília de Nadal del 1945, perdriem també per sempre més l'il·lustre Mestre Francesc Pujol, el dinàmic Mestre Pujol, Director de l'"Orfeó Català" en ocórrer la seva mort !

! Quines hores més amargues passàrem tots en veure l'"Orfeó Català" sense els grans Mestres Millet i Pujol ! Descansi en pau el qui fou el braç dret del Mestre Millet !

Déu, però, ens ha deixat l'actual Director artístic de la nostra Entitat, el Mestre Lluís M^e. Millet, fidel continuador de l'Obra del seu august pare. Que per molts anys pugui dur-la a feliç terme, és el que desitgem tots.

I aquí acabo, car són tantes les coses que podria ressenyar, que seria interminable.

MIQUEL GALITÓ

RECORDS D'ANTANY

=====

Dos grans Presidents de l'"Orfeó Català"

Sense la més mínima intenció de desmerèixer la vàlua dels altres Presidents de la nostra entitat, permeteu-me que enalteixi les dues grans figures dels nostres inoblidables En Joan Millet i Pagès i En Joaquim Cabot i Rovira, que al cel sien.

Tota gran obra precisa d'uns bons fonaments, si es vol bastir a sobre un gran Palau. La fundació de l'"Orfeó Català" tots sabeu que fou obra dels Mestres Millet i Vives, però és evident que els principis foren de gran penúria per portar endavant l'obra somniada. Voltats d'un petit estol de filharmònics que en deien, hagueren d'obrir-se camí dintre l'art musical. Els artistes i els intel·lectuals d'aquella època es donaren compte, tot seguit, de l'obra seriosa empresa pel Mestre Millet i s'hi anaven sumant les simpaties d'uns i altres. Però no n'hi havia prou que la nostra entitat fos admirada, era precis rompre el glaç i que fos coneguda dintre i fora de Catalunya. Per això calgué comptar amb facilitats econòmiques que nosaltres no teníem, però el nostre President, Sr. Joan Millet, s'oferí tot ell, la seva persona i fins i tot la seva caixa, per atendre els actes corresponents a la divulgació de l'obra del

Mestre Millet; així doncs, els fonaments foren tan sòlids, que permeten durant el seu mandat presidencial realitzar la benedicció de la nostra Senyera, el Concurs d'Orfeons a Niça, l'excursió a Mallorca i visites per pobles i viles de Catalunya, cosa que permeté més endavant al Sr. Joaquim Cabot executar una obra positiva.

La designació del Sr. Joaquim Cabot i Rovira, home dotat d'una gran cultura, coneixedor de les masses i de grans amistats dintre del món intel·lectual, com a President de l'"Orfeó Català" fou un gran encert. La seva primera gesta fou portar l'"Orfeó" al migdia de França. Seguidament s'establí la Festa de la Música Catalana, l'Orfeó anà a Madrid, es publicà la Revista Musical Catalana, i ple d'optimisme per les activitats artístiques que es descabdellaven, suggerí la idea de bastir-nos un Palau. Emprengué la tasca, i encara que sense cap ajut oficial, la portà a terme. (En altra ocasió ja explicarem les seves cuites). Mancava, però, la consagració davant dels públics estrangers i fou aleshores quan es realitzaren les grans excursions artístiques a París, Londres, i finalment, com a coronació de les seves gestes, a Roma, per a satisfer el gran ideal del Mestre Millet, de fer sentir l'Orfeó i postrar-se als peus del Sant Pare.

Aquestes són les consideracions que es mereixen els dos Presidents al·ludits. Permeteu-me ara, una observació dels nostres somnis d'antany: Avui solament resta l'"Orfeó Català", i jo us dic als qui hi sou i a tots els qui l'estimeu, que procureu sempre que la seva flama no s'apagui mai, perquè les seves guspires puguin abrindar ara i sempre el cor dels catalans.

MIQUEL VALLS

COMMEMORANT UNA EFEMÈRIDES

DEU ANYS DE DIRECCIÓ DEL MESTRE LLUÍS M^e. MILLET.

En la reunió de la Junta Directiva de l'"Orfeó Català", celebrada el dia 2 de gener de l'any 1946, nomenà Director Artístic de la nostra Institució, el Mestre Lluís M^e. Millet, com a successor de l'inoblidable Mestre Francesc Pujol, el qual, al seu torn, havia succeït l'insigne fundador de l'"Orfeó Català", el Mestre Lluís Millet.

El nou Director Artístic prengué possessió del seu alt càrrec el dia 4 del mateix mes de gener, davant de la Secció Choral.

També es possessionaren dels seus càrrecs de Subdirectors, els Messres Joan Tomàs i Josep Jordi Llongueras.

Féu la presentació de tots ells als cantaires, el llavors President de la nostra Entitat, senyor Joaquim Renart.

El moment en què es produïa l'esmentat esdeveniment, ja per ell sol tan important, no podia ésser de més transcendència per a l'"Orfeó Català".

Justament havia romàs deu anys en silenci i feia escassament dos mesos que era autoritzat per a reprendre les seves activitats. I mentre normalitzava la seva situació i es disposava a ocupar novament el lloc que li pertocava en el moviment musical del nostre poble, heus aquí que l'home per tants conceptes il·lustre, el Mestre Francesc Pujol, que des-

de la mort del Mestre Lluís Millet havia sostingut el pes principal i la responsabilitat de la continuació integral de l'"Orfeó Català", sobradament fou arrabassat per la mort.

En aquests moments, doncs, assumia la Direcció de l'"Orfeó Català" el Mestre Lluís M^a. Millet.

Una nova vida començava per a l'"Orfeó Català".

Certament, amb el nou conductor i guiador artístic de la nostra Institució, no s'obria pas cap interrogant anguniós, ni s'anava a cap aventura perillosa, ni molt menys a un abisme.

Lluís M^a. Millet no ha estat, no és solament el fill carnal del fundador de l'"Orfeó Català", amb un bagatge musical més o menys conegut, sinó que és també el fill espiritual del seu august progenitor i l'hereu conscient, preparat i eficaç de l'obra i dels ideals tots que sentí i infongué a l'"Orfeó Català", el seu creador el Mestre Lluís Millet.

Per això, Lluís M^a. Millet amb una ampla visió, ha refermat i continuat aquella obra i aquells ideals.

Deu anys han transcorregut d'ençà de la seva presa de possessió de la direcció de l'"Orfeó Català", i unes noves pàgines estan escrites en el gloriós historial de la nostra Institució.

"JOVENÍVOLA", avui vol commemorar només l'efemèrides i ha cregut que la millor manera de fer-ho, era reproduir en el present número el parlament que el Mestre Lluís M^a. Millet va llegir en l'acte de la seva presa de possessió el gener del 1946; parlament que potser no recordaran prou molts dels que l'oïren i que, naturalment, desconeixen del tot els ingressats posteriorment a la nostra Institució.

Heus aquí, doncs, l'esmentat parlament que ens honorem en reproduir:

"Estimats Sr. President i membres de la Junta Directiva, Mestres i cantaires:

Dia tristíssim per a nosaltres fou la vigília de Nadal de l'any que acaba de transcórrer. Dia tristíssim i tràgic per a l'"Orfeó Català", que perdé el seu capdavanter insigne després d'una vida totalment dedicada al seu servei. Tot just als quatre anys de la desaparició d'aquella figura gegantina, del Mestre per excel·lència, Déu ens dona altra volta una dura lliçó d'humilitat. Ja ho digué el nostre fundador quan la nostra Entitat retornà d'aquella magna excursió a París i Londres, l'any 1914, i en donar compte de la mort d'una nostra gentil cantaire, esdevinguda a la capital d'Anglaterra: "Els homes són febles per l'orgull i tot el bo que pensem fer ens reïx en pretensió de mèrit propi: llavors la mà forta de Déu ens obre davant dels ulls l'abisme de la nostra petitesse. La realitat forta i terrible de la mort ens dona la lliçó de la humilitat, perquè en el fons de les nostres cantades guardem sempre els sentiments nobles de la reialesa humana sense la buidor de la vanitat totxa, perquè sigui així expressió de la noblesa del nostre origen i de l'excelsitud de la finalitat nostra."

Amb la ferida del tot oberta encara, doncs, se us reuneix avui novament per tal de continuar les nostres tasques artístiques, malgrat el buit enorme que sentim al nostre entorn. I, ensems, per comunicar-vos per boca del nostre President, com ha estat solucionada la

successió artística del Mestre Pujol. En aquest moment solemníssim de la meua vida, compareixo davant la Secció Choral de l'"Orfeó" estimat, comogut per l'alt honor que s'em fa i per l'afecte i confiança plena que en mi es posa, i van passant pel meu pensament, com en una successió de visions llunyanes, les diverses etapes de la meua vida dintre de l'Orfeó. Durant aquest temps, quantes coses s'han esdevingut ! Quin feix de glòries i de tristesses s'han anat succeint ! Quants éssers estimats que ja no són d'aquest món han estat actors d'aquestes glòries i tristesses ! Ara voldria recordar-los i evocar-los a tots, un per un. No essent això possible, evocaré només els Mestres que una més estreta relació han tingut amb la Secció Choral. Remembrem, benvolguts amics, la figura venerable de la mestressa i fundadora de la Secció de senyorettes. Na Emerenciana Werhle, que encara sembla que la vegi asseguda al seu lloc, que no abandonà fins que quedà del tot impossibilitada: la seva presència era el símbol vivent de la constància i abnegació sens límits envers els ideals que a tots ens aguanten. Qui li havia de dir que aniria a morir lluny de l'escalf del seu estimat Orfeó !

Recordem aquelles figures estimades dels Mestres Salvat i Comella, en les quals la bondat i el saber tan bé s'amalgamaven amb la humilitat. En plau remarcar aquell perfecte equilibri en el judici musical del primer, que li féu donar pel nostre gran Malats el qualificatiu de "primer crític musical de casa nostra". I també aquells dots d'esplèndida musicalitat que feien del Mestre Comella un improvisador perfecte de l'orgue: en aquelles seves improvisacions no hi sobrava ni faltava res i semblaven llargament meditades. Tots tres, en quant curt espai de temps fugiren del nostre costat ! I dos anys després, la pèrdua del pare estimat, del guaiador de l'Orfeó, del qui li donà l'esperit que l'aguanta i l'aguantarà mentre nosaltres tinguem fe i no de fallim, per entrebancs que sorgeixin al nostre entorn. Evoquem-lo aquest esperit del Pare i Mestre de tots. Aquest esperit del qual està impregnat l'aire que respirem i que ha d'ésser per a nosaltres com una flama encesa, de la qual sempre havem de sentir l'escalfor, per tal que els nostres entusiasmes per l'Orfeó no minvin, ans creixin sempre fins assolir les fites que encara Déu li té senyalades.

I el nostre dol no era prou gran encara ! Déu ha volgut tallar sobtadament la branca més esponerosa que restava a l'arbre nostre. El venerat Mestre Pujol, qui fa tan pocs dies que estava ací, entre nosaltres, tampoc no és ja d'aquest món. El seu nom, en el qual tantes esperances teníem posades tots, a punt de conquerir la glòria d'aquests ja llargs anys de sacrificis, pertany també al passat. És quelcom tràgic, però acatem humilment els designis del Senyor. I que tot això serveixi, com digué el creador de la nostra Entitat, "perquè hi hagi més amor entre nosaltres." "Perquè nosaltres - deia també el mateix Mestre - som germans pel cant, perquè el cant és l'expressió més enlairada de l'amor" i "l'Orfeó Català nasqué i ha viscut per l'amor i canta perquè té un cor enamorat".

Però, estimats cantaires, per a triomfar és necessari el feixuc treball de cada dia. Escolteu encara el Mestre de tots en una de les seves meravelloses lletres: "Nosaltres havem de treballar, treballar el que en diem tècnica, amb tot el seny, amb tota la voluntat i després.... esperar, ajupir-se, donar-se a la voluntat divina, que vingui la gràcia, el do, la llengua de foc que penetra en la juntura del cos amb l'ànima, com diu Sant Pau, i llavors ja no som nosaltres mateixos, ja estem posseïts i vibrem, cantem, lliguem cors, fem unitat, feixos d'ànimes en una; creem una harmonia, juntem l'home a la Belleza increada." I més avall afegeix: "treballar, treballar i aixecar el cor enlaire sempre ple d'optimisme, humil i digne, cosa difícil, però posant-hi tota la intenció, tota la voluntat i Déu que faci, que nosaltres si volem fer-hi més, ho esguerrem".

Heus aquí el nostre lema: treballar i estimar. Treballar impulsats per l'amor que ens guia. I amb això fer-hi tot el que sapiguem i tan bé com sapiguem. I després confiar, reposar en Déu que donarà al nostre treball la valor que nosaltres no haurem pogut arribar a donar-li. I així anirem sempre endavant malgrat totes les intrigues i petiteses que es conjurin per a obstruir el nostre camí.

Sé que en aquests darrers dies, algú ha estès la papereta de defunció a la nostra estimada Entitat. Em plau dir a totes aquestes ànimes fredes i pessimistes que, si Déu vol, els demostrarem el seu error, perquè posseïm joventut, fe ardent i sincera, entusiasme desbordador i ganes de treballar, i perquè no és just dubtar ni un instant d'aquests admirables cantaires que quasi per espai de deu anys ens han donat l'exemple del sacrifici i abnegació per amor a l'ideal i sense esperar-ne cap recompensa. Perquè comptaré amb companys Mestres d'una gran competència, fe i honradesa, que actuaran segons l'esperit tradicional de l'Orfeó. I perquè aquest no pot morir, ja que per damunt de tots els egoismes mesquins hi ha l'esperit immortal de la Pàtria.

Orfeó Català: "bressol de ma infantesa", arca dels meus somnis i de les meves il·lusions, força de la meva joventut; en aquest moment solenne et faig total ofrena del meu ésser amb totes les seves potències que poso per sempre al teu servei fins que em tanquis els ulls en el darrer dia de la meva vida.

Cantaires estimats, Mestres i Junta Directiva, rebeu en aquests instants l'expressió més viva del meu amor de germà, i que els nostres morts estimats, visquin sempre dins de la nostra ànima".

LLUÍS M^a. MILLET.

ELS NOSTRES MESTRES

=====

Creiem un deure significar a manera de pròleg, a l'estimat Mestre Joan Tomàs, el nostre més sincer agraïment, per haver-nos cedit la conferència que pronuncià en la darrera sessió necrològica a la memòria del plorat Mestre Francesc Pujol, sobre el tema "Records d'Infantesa". En voler dedicar aquesta secció "Els Nostres Mestres" al meritiu Director del nostre Orfeó Català, res menys indicat que el bell parlament que ens ofrenà el Mestre Tomàs a la seva memòria. Estem segurs que la seva lectura haurà de proporcionar-nos de nou la clara visió de l'admirable personalitat del Mestre Pujol.

Donada la seva extensió l'anirem publicant fragmentada en aquestes pàgines.

RECORDS D'INFANTESA

=====

Relacionats amb el Mestre Francesc Pujol.

Conferència llegida a la sala d'assaigs de l'"Orfeó Català", el dia 6 de Juliol de 1955, en l'acte celebrat a la memòria del Mestre Francesc Pujol, pel Mestre Joan Tomàs.

Amics cantaires i socis de l'"Orfeó Català": Se m'ha demanat que sigui jo, qui vingui a parlar-vos d'algun aspecte de la personalitat del nostre estimat Mestre Francesc Pujol, que ara, fa prop de deu anys, Déu se'ns l'emportà cap al cel. -- i a fe que la comanda em plau -- per això, doncs, i malgrat la feixuga tasca que damunt meu pesa, no m'he

Set pap progar gens i aquí em teniu davant vostre, disposat a parlar-vos de records de la meua infantesa relacionats amb el Mestre Pujol. Però haureu de perdonar-me per dues coses: la primera, perquè per parlar del Mestre, us hauré de parlar també de la meua insignificant persona, i no voldria pas que ho interpretéssiu com a immodèstia o petulància; i la segona, per la meua poca traça en el ram del bell parlar, però com que tinc la certesa que puc comptar amb la vostra benavolència, vaig a començar.

Era pel mes de febrer de l'any 1908, quan vaig ingressar en el Chor de nois de l'"Orfeo Català". D'això fa prop de cinquanta anys. Aleshores s'estaven celebrant els concerts inaugurals del Palau de la Música Catalana, i s'assajava amb tota intensitat l'escena de la "Consagració del Graal", del "Parsifal" de Wagner, que s'havia d'interpretar en el segon concert, sota la direcció del Mestre Antoni Nicolau. (El primer s'havia ja efectuat). Tinc encara ben viu el record de la primera vegada que vaig posar els peus en aquesta casa. Era una tarda freda, la meua bona mare (a.c.s.) m'acompanyà, i el Sr. Villà, que era el majordom, en feu entrar a la classe de solfeig, on hi havia el Mestre Salvat assegut davant del piano donant lliçó, voltat d'un estol de mainada. Jo ja sabia de solfa, tocava també una mica el piano, i en aquell moment estudiava el segon curs de solfeig a l'Escola Municipal de Música. Les beceroles musicals, me les havia ensenyades Mossèn Marian Viñas, germà del famós tenor del mateix cognom, i excel·lent músic. Havia guanyat la flor natural en una de les festes de música catalana.

Però, el meu bon pare (a.c.s.) que malgrat no tenir la més petita noció de l'art dels sons, tenia una certa intuïció per endevinar on em convenia anar per tal que la meua educació musical fos més sòlida, va sentir dir a un amic seu, que tenia una noia que cantava a l'"Orfeo Català", que aquí ensenyaven de solfa. Tot seguit va indagar com s'havia de fer per a poder entrar a la nostra entitat, i m'hi va fer ingressar. Si em feien dir, qui eren aquest amic del meu pare i la seva filla cantaire, no sabia pas què contestar-vos; se m'ha esborrat totalment de la memòria.

Permeteu-me, ara, que ve a tomb, que expressi el meu agraïment més profund, primer, al meu pare per la idea que va tenir de fer-me venir a l'"Orfeo", i després, a tots els Mestres, sense excepció, que ens han guiat pels camins de l'art més pur i noble. Perquè, el poquíssim que sóc en el ram de la música, a ells ho dec, que és com dir que ho dec a l'"Orfeo Català".

Com deia, doncs, vaig trobar el Sr. Salvat (aleshores als Mestres de l'"Orfeo" els deien Senyor) fent la seva classe. Va acollir-me amb la seva habitual bonhomia, i per veure com estava de coneixements de solfeig, va fer-me cantar una lliçó del primer llibre del "Solfeo de los solfeos". Quan va veure que ja sabia prou de solfa va fer-me ingressar tot seguit al Chor. Feta la prova de la veu, va posar-me a la corda de tercers. L'endemà vaig venir a assajar per primera vegada. La sala d'assaigs no ha canviat d'aquells temps ençà; algunes coses, però, no estan com aleshores. Les cadires on seien les noies i els nois eren d'aquelles que tenen el seient de boga, i darrera d'aquestes columnes hi havien unes grans cortines de vellut verd que aïllaven els cantaires dels oients, i a la vegada servien d'abrigall.

Vaig presentar-me al Mestre Pujol, (aleshores era ell qui tenia cura del conjunt choral dels nois), que va afalagar-me i va indicar-me el lloc on havia de seure. Confesso que va infondre'm un gran respecte amb la seva barba i la seva manera de procedir, i amb una certa por de no fer bé les coses, vaig anar a ocupar el meu lloc de la corda de tercers que m'havia indicat.

(seguirà).

INNOCENTADA 1955
=====

Amb la sala plena i curullada d'un públic entès i exigent com mai, es celebrà l'anunciat Festival.

Per tal de poder justificar les 3,50 del sou que cobro a "Jovení-vola", el Director m'encomanà (no es tracta de cap malaltia) que fes la crítica amb tots els ets i uts i altres conjuncions. Anem al gra, que per lo que paguen ja està bé.

Primerament sortí un senyor, que feia recordar a n'en Garcia Estragués, però en digueren que no ho era. A pesar de tenir el micròfon al davant s'entossudí en no usar-lo, (devia ésser una innocentada). Ens féu saber que degut a una pròxima avaria del "Fluïd" elèctric, hi hauria una petita variació en l'ordre del "program", i ensems ens féu la presentació de la més important personalitat estrangera de les moltes que es trobaven en l'ampli amfiteatre del "Palau de la Pisa Casolana". Es tractava ni més ni menys que del famosíssim i afamat (no de fam) fundador i director de la "Societée Gerswing" del "Cong Belg" Mr. Herr Tarot. A mi em va semblar que era en Vidal dels baixos, però degut que parlava una llengua que jo sé molt bé que en Vidal no la parla, "capiscavit non esse eum" (Carai, que en sé de llatí!). De totes maneres, el "romanceró" ja sabia quelcom de les negres i de les blanques...

Tot seguit començà l'espectacle. Dos alemanys d'Alemanya parlaven alemany d'Alemanya, !Que casualidad!. Ves per on, mira què tal !

Poc després sonaren els timbres, i començà l'assaig. Tractant-se d'un assaig, la cosa no anà massa bé; però entre els crits del mestre, els crits de donya "Camàndules" i els crits de : "Manel !", varen poder arribar al final, passant per la cinta "celulòidica" i cinemacòpica presentada per "La Trompeta M.G.M." Al final dues solemnes bufetes -- no d'en Glend Ford a la Rita -- sinó de donya "Camàndules" al pobre Pau, i amb empentes al Director i al President, que caigué de "cool" (les dues oo en anglès es pronuncien u) s'acabà l'assaig.

La quitxalla del Palau (a mi em semblaren de 40 per amunt) desgranaren un enfilall de cançons ritmo-coreogràfiques. Vaig observar que aixecaven molt bé les canotes, primer una i després l'altra, ja que d'haver-les aixecat ambdues al mateix temps haurien anat de corcoll. Els de la barba blanca, molt seriosos es volien casar amb la princesa. En semblà que eren deu -- cosa que no puc afirmar d'una manera certa, ja que només sé comptar fins a nou -- ja es proveia que la cosa acabaria amb ploralles, dels nou que us deia. I així succeí.

Amb els "boys" de les calcetes verdes finí la primera part. Les calcetes resultaren lo millor del programa, sobretot per a les noies, que no estaven habituades a veure números de "revista" a casa nostra. Tots ho feren molt bé, ja que els obligaren a repetir-ho, cosa que no féu massa gràcia als dos més revinguts.

Ja som a Sans, vull dir la segona (i última) part. Amb el "drama de follia passional" quedaren convençuts tots, que n'hi ha més fora que a dintre, cosa que ho refermà el número següent.

Quatre esparracades i uns quants més esparracats sota la direcció del seu famós Director Herr Kartoffel, il·lustraren amb llurs sorolls, la conferència que amb el vestit de gala (del Penal de Sing-Sing) donà per via bucal (no intramuscular) l'enllustrat Mr. Tawlas. El seu direc-

tor ens recordava algú molt conegut. D'on redimontri va treure aquella indumentària? Mr. Tawlas, hauríem jurat que era en Salvat, si no sabéssim tots que no es mou mai del Palau. Com podia haver vingut de Sing-Sing?.

Ja ha arribat l'hora de la veritat. Eren les dotze i vint minuts de la nit. "Il Figlio del pirata", la gran estracanada lírica. Que bé que ho feien tots, menys els músics que no en digueren ni mitja. És clar, com que es tractava d'una innocentada! I això que tenien un director, en Luigi III, de "primerissimo cartel.lo"! Si no l'arriben a tenir! La "prima donna" es posà el públic a la butxaca amb els seus "gorgoritos", i el primo Ninno, per no ésser menys es ficà a la butxaca del públic. En Boniffaccio i en Salvatore com que totes les butxaques ja estaven ocupades no tingueren més remei que ficar-se a la pròpia. La Manaleta ens donà una lliçó de com s'ha de saludar el públic i els portà "Aromes de Montserrat", -- Badell ja et passarem la factura -- en lloc del "xinxoni" que demanaven. El Director ens demostrà que lluny de casa nostra (no oblidem que havia arribat aquella mateixa nit de Milano), també hi ha grans directors. Desconegut del nostre públic, amb quatre "gests" de seguida se'l féu seu, i al final se l'ovacionà "comme il faut".

Lo millor de lo millor, fou que s'acabà a l'una menys cinc minuts i quatre segons.

O. MANGANELL.

=====

EL XÉ ANIVERSARI DE LA PRESA DE POSSESSIÓ COM A DIRECTOR DE L'"ORFEÓ CATALÀ" DEL MESTRE LLUÍS MARIA MILLET

=====

Ja som al mes de gener de l'any 1956, en el qual s'escau al Xé aniversari de gran transcendència per l'"Orfeó Català".

Just fa deu anys que en Lluís Maria Millet es féu càrrec de la direcció de la nostra massa coral, i aquest fet bé mereix un comentari; car, la seva importància ens hi obliga, ja siga per gratitud, per cortesia o pel que siga, però el fet és el fet.

En Lluís Maria Millet, els que l'hem conegut des de la seva infantesa ja n'havem copsada tota la seva espiritualitat musical, que tan arrelada portava dintre el seu cor. Doncs bé; en els moments actuals ha quedat ben plasmada amb els seus dots d'ésser un dels millors mestres directors, i d'una manera especialíssima en la massa coral, cosa reconeguda i manifestada per tot l'estament musical del nostre poble, així com més enllà de les fronteres, i això el fa ésser un digne successor de l'obra del seu pare, el Mestre Lluís Millet, de santa memòria. És clar que molts diran que el Mestre Millet (pare) esmerçà molts sacrificis i passà les seves penes fins aconseguir la solidesa i el prestigi de l'"Orfeó Català" des de la seva fundació; prestigi que s'estengué per arreu del món, reconeixent-lo com a un dels Orfeons més importants, i que en Lluís Maria sols s'ha fet càrrec d'una obra ja feta i cimentada. Bé, molt bé, però i la seva continuïtat? i mantenir el seu prestigi? que no és d'una importància grandiosa? puix que si no haguéssim encertat en el nomenament del nou director, tota l'obra del Mestre Millet podia restar malmesa o desfeta, i en Lluís Maria, ja ho veieu! l'ha mantinguda forta i potent, no perdent-se'n ni la més mínima expressió, mantenint sempre tota aquella calor i estima per tal de superar, si cal, l'obra del seu pare. Examinem sinó la tasca portada a cap per l'"Orfeó Català" durant aquests

deu anys, en què el mestre Lluís Maria Millet n'assumeix la seva direcció i podem apreciar el treball immens i actuacions realitzades i una bona part d'elles de forta envergadura, les quals han revaloritzat encara més aquell prestigi de què ja estàvem revestits, i tot això gràcies a en Lluís Maria amb el seu treball constant i persistent, sense defallir ni un sol instant en la seva actuació. Ja veieu, doncs, si va ésser encertat el seu nomenament.

La seva vocació per a la nostra obra podem dir que ha estat sempre sentida durant la seva existència, però això sí, amb la major humilitat. Jo recordo molt bé que en una de les converses tingudes amb el seu pare el Mestre Lluís Millet, em digué confidencialment que el seu fill (que encara era un xic) l'havia vist sense que se'n donés compte, com estava davant del mirall exercitant-se en els moviments de director amb la batuta a la mà, i creieu que el seu pare m'ho comunicà molt satisfet, comentant-me el goig que havia sentit en contemplar aquella acció del seu fill, en Lluís Maria. Recordo també que en altres ocasions l'he vist com imitava el sistema de dirigir de diversos directors, i molt especialment la manera com ho feia el Mestre Lamote de Grignon.

La primera vegada que va actuar davant del públic em cap l'honor i satisfacció d'ésser jo el qui va forçar-lo que ho portés a terme. Com he dit, en els seus primers temps era molt humil, i això era un obstacle per aconseguir que actués davant del públic, car tant el seu pare com jo tinguérem una lluita molt aferrissada per tal de convencer-lo, fins que el Mestre Lluís Millet amb tota fermesa quasi l'obligà tot dient-li, jo a la teva edat ja tocava en els cafès. Així doncs en el mes d'octubre de l'any 1928, l'actual Director de l'"ORFEÓ CATALÀ" Mestre Lluís Maria Millet, va presentar-se per primera vegada davant del públic en un festival del XVI aniversari de l'"Agrupació Excursionista de Catalunya", acompanyant al piano la soprano Andreua Fornells i altres, que per cert tingué un gran èxit.

En Lluís Maria, a la seva edat reglamentària, entrà a formar part de la Secció de Nois, llavors que aquesta secció donava tan rendiment a la nostra massa coral, de la qual cosa guardem tan grata memòria. Després, passà a la Secció d'Homes, a la corda de barítons, fins a la mort del seu pare el Mestre Lluís Millet, en què fou nomenat Subdirector de l'"Orfeó Català", car el Mestre Francesc Pujol es féu càrrec de la direcció, i en els assaigs parcials poguérem apreciar les seves bones condicions com a mestre, però sense desplegar-se obertament. Mort el Mestre Pujol, la desolació entre nosaltres fou molt forta; mes, passats aquells moments i després d'uns dies se'ns assabentà que el Mestre Lluís Ma. Millet, havia estat nomenat Director de l'"Orfeó Català", i en el mes de gener de l'any 1946 prengué possessió de l'esmentat càrrec, com també ho feren com a Subdirectors els Mestres Joan Tomàs i Josep Jordi Llongueres.

Ja tenim en Lluís Ma. Millet Director de l'"Orfeó Català". La seva tasca com a tal es descabdellà d'una manera molt oberta, amb una energia formidable. Confesso que tant jo com molts d'altres, quedàrem sorpresos de la seva forta activitat, car amb els deu anys que en porta la direcció, ha estat ben definida la seva personalitat; pot dir-se, potser, que és un cas únic, ja que en presentar-se per primera vegada davant del nostre públic, el mes de maig del 1946, dirigint la nostra massa coral, donà en audició la grandiosa obra del "Requiem", de Mozart, obra de gran envergadura pels elements que cal disposar per a la seva execució, com són gran orquestra, solistes i el Chor.

L'èxit d'aquesta audició fou formidabilíssim i en Lluís Maria triomfà sorollosament com a mestre Director. Tot el públic i els músics

sics de l'orquestra, a peu dret, l'aplaudiren entusiàsticament, la qual cosa constituí una sorpresa per a tots, puix que parlant amb alguns músics que hi prengueren part, en manifestaren que en assabentar-los que la direcció del "Requiem" aniria a càrrec de Lluís M^a. Millet, de moment quedaren decepcionats, perquè no el creien que reunís les facultats necessàries per a tal empresa, però que en els assaigs ja pogueren apreciar les excepcionals facultats de què estava posseït per a portar a cap una perfecta execució, i tots dèiem que és un cas únic, que un mestre director es presenti per primera vegada en públic amb una obra de tanta envergadura com l'esmentat "Requiem", i que el seu triomf hagués estat absolut.

Sí, Lluís Maria: en aquell primer concert estigueres a una altura que molts no prevèiem, i els qui sentim i estimem força l'obra del nostre Orfeó, ens emocionàrem profundament davant del teu triomf i confesso que a mi em caigueren algunes llàgrimes i vaig dir, i ho he repetit diverses vegades, que Déu Nostre Senyor sempre té posades les seves mans damunt de l'"Orfeó Català", ja que en morir el Mestre Lluís Millet (a. C. s.), quedàrem aclaparats i esmaperduts, però teníem la conformació en pensar que hi havia el Mestre Pujol, que era el braç dret del Mestre Millet i portaria endavant la nostra obra. Mes, en morir el Mestre Pujol, molts ja veiérem la desfeta del nostre Orfeó. I ja ho veus, Lluís Maria, tu ja fa deu anys que en portes la seva direcció i l'"Orfeó Català" ha reeixit gloriós i triomfant, amb la mateixa intensitat que quan el dirigia el teu pare.

Una voluntat com la teva és digna de tot elogi. Portes un nom al qual fas un gran honor i, oi més, amb les teves obres que ens has donat a conèixer, totes elles tenen un do de gran superioritat com a compositor. Tens matís, tens destresa i una ànima de músic excel·lent, i això ens dóna delit i fermesa per seguir-te en el teu apostolat.

Tingues sempre present que el teu pare en fundar l'"Orfeó Català", ho féu sentint molt intensament en el seu cor el que representa aquest nom, ço es, que l'"Orfeó Català" és de tota la nostra Catalunya; no un Orfeó d'una ciutat o una comarca: el nostre Orfeó és de tots els catalans, pel que representa i pels ideals que tots sentim. Segeuix, doncs, com fins ara ho vas fent, en el sentit de seguir endavant en aquella estima per a les nostres coses i fer els majors sacrificis per tal d'atendre les demandes de col·laboració del nostre "Orfeó Català" que ens siguin fetes per tots els pobles de la nostra terra, ja que a ella ens devem i eren aquests el sentir i el voler del teu pare, el nostre gloriós Mestre Lluís Millet. Sigues-ne, doncs, un digne successor.

Lluís Maria endavant i que aquest desè aniversari sigui per tu i per tots nosaltres, la major glòria i estima per al nostre "Orfeó Català".

EMILI JOVÉ

31 desembre del 1955.

ELS NOSTRES CONCERTS

Tal com estava anunciat, la nostra Secció Choral, es traslladà el passat dia 11 de Desembre, a la ciutat de Reus, per tal de donar un concert com a acte final de les Festes commemoratives del CD. Aniversari de la fundació de la "Real Congregació de la Puríssima Sang".

No cal dir com la presència de l'"Orfeó Català" a la gran ciutat del camp de Tarragona, constituí un esdeveniment musical i un públic enfervorit omplena de gom a gom el Teatre Fortuny, per tal d'escoltar les cançons del nostre Orfeó. Obres de Pérez Moya, Botei, Roma, Canteloube, Pujol, Morera, L. Millet, Noyon, Bach i Saint Saëns constituïen el programa. Totes elles foren rebudes molt cordialment pel públic i algunes hagueren de bisar-se. L'"Orfeó Català" cantà fora de programa el grandios "Credo" de la Missa del Papa Marcel. No s'havien acabat encara els últims compassos de l'amén, que ja una gran ovació esclatà en la sala, prova evident de com havien calat en l'ànim del públic les magnífiques pàgines de l'immortal Palestrina.

26 de desembre i 1 de gener

Continuant la tradició, en la diada de Sant Esteve, l'Orfeó donà el seu acostumat concert de cançons nadalenques. Com de consuetud la sala oferia l'aspecte de les grans solemnitats. Enguany el concert estava integrat per obres de L. Millet, Pérez Moya, Pujol, Canteloube, Nicolau, Berlioz, L.M. Millet, Noyon, P. Donostia, Roma i Händel. De la col·lecció de "Noels d'Europe" del Mestre J. Canteloube, s'estrenaren "Oh bell avet" (Alemanya) i "Oh Dieu, oh Dieu!" (Austria). Del Pare Donostia es donà en primera audició "En el portal de Belén", i finalment, de J.M. Roma s'estrenà el seu magnífic "Responsori Montserratí de Nadal".

El dia de Cap d'Any, primer de gener, l'Orfeó repetí íntegrament el concert anterior, ja que, com sempre, la diada de Sant Esteve la sala del Palau resulta insuficient per aplegar el nombrosíssim públic devot d'aquests concerts.

Així, d'aquesta faiso, l'"Orfeó Català" celebra i fa celebrar al nostre poble les grans diades tradicionals, tan arrelades al cor dels catalans.

Aquests concerts foren les audicions número CMXIII - CMXIV i CMXV de l'"Orfeó Català".

SECCIÓ FILOLÒGICA

En el número de novembre de "JOVENÍVOLA", aparegué un breu comentari del nostre company chorista Sr. Joan Monguillot, en el qual es la mentava de la poca cura que molts catalans posen en parlar la pròpia llengua, no parant esment en els barbarismes, ni en els mots que li són estranys o incorrectes. D'una manera especial el Sr. Monguillot es dolia que aquesta manca de depuració i de bon gust, pertocant al nostre idioma, existís també entre els components de l'"Orfeó Català".

Celebrem que hagi estat un dels nostres orfeonistes el qui s'ha donat compte de la necessitat de corregir una malura lingüística, dissortadament molt estesa entre els catalans, en general. I és evident que els primers que hem de donar l'exemple, esmenant el nostre lèxic parlat i escrit, som els qui pertanyem a Institucions inspirades i creades sota l'impuls i per al conreu de les essències racials, la més delicada i essencial de les quals és la llengua vernacle. I per això cal conservar-la i utilitzar-la amb la màxima dignitat i puresa, d'acord amb les regles i les orientacions que fixin els Organismes i els gramàtics o filòlegs degudament autoritzats.

La direcció de "JOVENÍVOLA" i el qui aquestes ratlles escriu, havien ja pensat en destinar una Secció per a la divulgació de la Gramà-

tica i la Llengua catalanes, ha qual ens plau iniciar avui.

En ella, doncs, sense pretensions de suficiència, sinó de la manera més planera possible, anirem exposant qualques temes o regles, amb el desig, si ho encertem, que puguin contribuir a una millor coneixença de la pròpia llengua.

.....

"Barbarisme" és el mot o paraula d'un idioma diferent i no admesa oficialment en el nadiu que hom parla.

En el català han deixat d'ésser barbarismes, per exemple, futbol i tenis (de l'anglès "foot-ball" i "lawn tennis"); esbirro (de l'italià "sbirro"); gendarme (del francès "gendarme"), xato, taquilla, etc. (del castellà "chato" i "taquilla"). L'adjectiu "xato", en català és també "camús" (gos camús). Quant al mot "taquilla", és admès, naturalment, amb els seus derivats "taquillatge", "taquiller", "taquillera", etc. Aquests mots, i tants d'altres, no són incorrectes en el català, perquè han estat inclosos en el nostre Diccionari.

De barbarismes introduïts en el català, n'hi ha de molt visibles i descarats, que sols són emprats per negligència o per vici; de dissimulats i subtils, en els quals hom hi cau sense adonar-se'n, i encara n'hi ha que són molt difícils de descobrir.

A continuació n'esmentarem uns quants dels que ens són més coneguts a tots i que, precisament pel fet d'ésser-nos tan familiars, ens costa més de bandejar-los, tot i sabent prou bé com cal substituir-los. Són els següents:

"Bueno" (bé), "adiós" (adéu, adéu-sieu), "parque" (parc), "hasta ara", "hasta luego" (fins ara, fins aviat. "Fins prompte", tampoc no és correcte); "lleno" ("Hi havia un "lleno"...!" Cal dir un ple); "ruido" (soroll), "botella de.." (ampolla de..), "un vas" (un got), "de golpe i porrazo" (de cop i volta); "sombrero" (capell o barret), "sombrija" (ombrel·la, car en català és ombra i no sombra) "pitu" i "pitús" (xiulet), "puesto" (lloc), "pasillo" (passadís), "asiento" (seient), "rato" (estona), "canyeria", "tubo" (canonada, tub, canó de l'aigua); "palco" (llotja), "cumpleaños" (natalici, aniversari, fer els anys), donar un cavall "una coça" (una guitza), "carinyo" (afecte, amor, estimació), etcètera.

Encara, "acera" (vorera, voravia), "arroyo" (calçada), "bordillo" (vorada), "zanja" del carrer Aragó (rassa, fossat, vall, obertura), "andén" (andana), "angústia" (angoixa, angúnia), "ehorro" (estalvi), (encara es sent dir: "Caixa d'Orus").

Un mot no admès encara com a bo, sobretot en escrits, és "entregar", amb "entrega", etc. Cal usar "lliurar" les mercaderies, fer un "lliurament" al portador. En canvi, "lliurement" (amb e), vol dir quedar algú o alguna cosa lliure, en llibertat.

Aneu prenent notes, doncs, i a depurar el llenguatge toquen.

P.

NOTICIARI

El nostre company cantaire Joan Capdevila ha estat guardonat per l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya en el I Concurs Social de Cinema Amateur amb el Primer Premi a un Documental, i amb un Segon Premi a un film d'argument, i a un film de Fantasia. Sentim un veritable goig en veure tan justament reconegudes les qualitats del nostre bon amic en aquesta especialitat i el felicitem cordialment, tot desitjant-li nous èxits en els del "setè art".

Amb el cor ben adolorit hem vist durant aquesta mesada com la mort omplenava d'afflicció la llar de tants amics cantaires, que germans tots d'aquesta gran família que és l'Orfeó, sentíem també ben nostra. Així, la mare de Mercè Mañé; el pare d'Enriqueta i Vicenta Bru, germà a la vegada de Carme Bru; l'oncle del nostre estimat Mestre Lluís Ma. Millet, el Sr. Pere Anton Millet, qui a més d'ésser en l'actualitat el Soci més antic de l'Orfeó, era també ex-cantaire i ex-membre de la Junta Directiva; i darrerament la mare de Jordi Salvat, vídua del qui fou Mestre exemplar de l'Orfeó, l'enyorat Mestre Salvat. De tots ells en podríem lloar les moltíssimes virtuts que exornaren la seva existència, però no és potser aquest Noticiari el lloc més apropiat per a fer-ho. Ens resta solament ajuntar les nostres pregàries a les dels seus familiars, suplicant a l'Altíssim els doni lloc i estada en el Sant Regne de la llum, de l'amor i de la pau eterna.

A fi de donar més assequibilitat als cantaires per poder fer ús de la nostra Biblioteca, ha estat canviat l'horari en la forma següent: De dos quarts de cinc a dos quarts de vuit de la tarda, excepte els dijous que serà de 6 a 9 del vespre.

Creiem que sense que sigui una solució definitiva millorarà molt aquest nou horari els serveis consultiu i de préstec de la nostra Biblioteca.

Tenim en projecte organitzar en el successiu algunes sessions íntimes de música i conferències sobre diferents temes que creiem que interessaran a tots els cantaires. De moment, podem avançar que el nostre dilectíssim amic Emili Vendrell ens ha promès una vetllada sobre la seva vida al teatre, i no tenim cap dubte que serà d'una amenitat extraordinària. Ja us anirem tenint al corrent d'aquest projecte.

Ens plau felicitar des de la nostra Revista, l'entusiasta amic i Soci de l'Orfeó, Sr. Pere Serramalera, per l'admirable Pessebre que com en anys anteriors amb tanta exquisidesa ha construït en aquesta nostra llar. Que el Diví Infanté li pagui tanta bellesa vessada en honor seu, donant-li inspiració perquè en molts anys el pugui lloar amb aquest art que tant el distingeix.

Tenim la satisfacció de comunicar als nostres llegidors, que el nostre company cantaire, Miquel Valls, es troba molt millorat de l'afecció que el reté a la Clínica de l'Aliança.

Nous cantaires han passat a formar part dels nostres rengles. La soprano I senyoreta Maria Rosa Valls; la soprano II senyoreta Joana Torruella; la contralt I Montserrat Espuny; el Tenor I Josep Maria Domingo; i els Tenors II Joan Jofre i Josep Molist. A tots ells la nostra més cordial benvinguda.

----oOo----